

Opmerkingen t.a.v. nominaal werkelijk rendement uit sparen en beleggen (Wet werkelijk rendement box 3)

Oktober 2023 door P Brunklaus

1. Het voorstel Wet werkelijk rendement box 3 ("Voorstel") gaat uit van het nominale werkelijke rendement. In dit uitgangspunt wordt geen rekening gehouden met de inflatie. Het argument dat aangedragen wordt om aan te sluiten bij het nominale werkelijke rendement is dat het herkenbaar en eenvoudig is.
2. Een belasting moet voldoen aan het "rechtvaardigheidsbeginsel". Met een inflatie tussen de 2% en 10% die rechtstreeks van het rendement c.q. vermogen afgetrokken moeten worden en een te verwachte belasting op het nominale rendement van 45%, teert een belegger in op zijn box 3 vermogen. Er wordt in het Voorstel dus belasting geheven over een niet bestaand profijt, de zogenaamde schijnaanwas, waarin wel nominaal maar niet reëel vermogensaanwas plaatsvindt. Dit is onwettig, niet rechtvaardig en slecht voor de (belasting) moraal.
3. Een voorbeeld:
Persoon X heeft € 100.000 in aandelen belegd, de waarde stijgt met € 4000 en het dividend is € 3000. De totale waardeverhoging is € 7000.
4. Nominaal, in Tabel 1 in geel, het voorgestelde belastingplan waar het belastbaar bedrag na aftrek van het heffingsvrij inkomen op € 6.000 komt. De vermogensaanwasbelasting is 45%, in lijn met de wens om kapitaalwinsten even zwaar te belasten als looninkomsten. Het nominaal werkelijke rendement na belastingen is € 4.300.
5. De invloed van inflatie op het reëel werkelijke rendement is zeer groot, in dit voorbeeld, uitgewerkt in Tabel 1, wordt respectievelijk € 900, € 2250 en € 4500 te veel belasting betaald. Dit is zo veel dat een belastingstelsel dat geen rekening met inflatie houdt tot zeer onwenselijke en onrechtvaardig uitkomsten leidt. Voorgerekend wordt dat de effectieve belastingdruk (zonder inflatie correctie, geheven op het nominaal rendement) bij een inflatie van 2% leidt tot een belastingdruk van 68% in box 3. Bij 5% inflatie is deze belastingdruk opgelopen tot 270%. Het Voorstel leidt dus tot buitenproportionele belastingdruk in box 3 indien er niet gecorrigeerd wordt voor inflatie.
6. In werkelijkheid is er altijd (op enkele uitzonderlijke moment in de geschiedenis na) inflatie. Het doel van de DNB/ECB is 2% inflatie. De berekening in Tabel 1, in groen, van de verschillende inflatie niveaus 2%, 5% en 10% laat zien dat de invloed op het reëel werkelijk rendement zeer groot is. Bij 2% inflatie zou het nominale tarief 26,5% moeten zijn om reëel op 45% uit te komen. Bij 5% en 10% resp. 6,6% en 0%.
7. De wetgever zal, afhankelijk van de inflatie, die ook de verantwoordelijk is van de overheid (via DNB en ECB) de belastingtarieven per jaar moeten bepalen. Dit is onprettig voor het budgetteren en ook (geschatte) belastinginkomsten, maar een belasting moet eerlijk zijn en over een rendement dat er niet is kan nu eenmaal geen belasting geheven worden.
8. Het voorstaande levert geen andere conclusie op dan dat belasting heffen over het nominale werkelijke rendement – dus zonder correctie voor inflatie – in box 3 zorgt voor een buitenproportionele belastingdruk, die afbreuk doet aan het rechtvaardigheidsbeginsel. Er wordt volgens het Voorstel belasting geheven over een schijnaanwas, een niet genoten rendement. Het

Voorstel gaat hierbij dus voorbij aan het rechtvaardigheidsbeginsel en proportionaliteit. Dit is eenvoudig op te lossen door het rendement in box 3 te corrigeren voor inflatie. [...]

Tabel 1

vermogen in aandelen	100.000
stijging waarde aandelen	4.000
dividend	3.000
totaal waarde­stijging nominaal	7.000

	nominaal	reëel		
		2%	5%	10%
inflatie	0%			
totaal waarde­stijging	7.000	5.000	2.000	-3.000
heffingsvrij inkomen	1.000	1.000	1.000	1.000
te belasten bedrag	6.000	4.000	1.000	-4.000
belasting over vermogenstoename 45%	2.700	1.800	450	-1.800
nominaal / reëel rendement na belasting	4.300	3.200	1.550	-1.200
te veel belasting betaald t.o.v. nominaal		900	2.250	4.500
werkelijk belasting percentage		68%	270%	∞
belastingpercentage zou moeten zijn	45,0%	26,5%	6,6%	0,0%